

*Ольга Чакій, канд.екон.наук
Олександра Білинець, студентка 1 курсу магістратури
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород*

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

В ринкових умовах господарювання податкові надходження до державного та місцевих бюджетів є необхідною умовою виконання органами влади своїх функцій та основним структурним компонентом дохідної частини бюджетів. Головною складовою економічного розвитку та макроекономічної стабільності України є державний бюджет, він являє собою фінансовий план, який забезпечує створення централізованого фонду і здійснює перерозподіл фінансових ресурсів держави [5].

Дуже важливо постійно наповнювати бюджет для виконання державою своїх функцій. Згідно до Бюджетного кодексу України існують такі джерела доходів бюджету: податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, офіційні трансферти, цільові фонди [1]. Податкові надходження – це доходи, що залучаються до складу бюджету у формі загальнодержавних і місцевих податків, зборів та інших обов'язкових платежів. До податкових надходжень належать прями та непрямі податки, збори та обов'язкові платежі [3].

Важливим елементом системи бюджетно-податкового регулювання економіки, значення якої посилюється в умовах трансформації економічної системи також являються податкові надходження бюджету[4]. Для виявлення ролі податкових надходжень, необхідно визначити яку частину вони займають у доходах державного бюджету, шляхом проведення аналізу їх структури за 2016-2019 рр.(табл.1). Як бачимо найбільш бюджетоутворюючими доходами

виступають податкові та неподаткові надходження, позаяк упродовж аналізованих років спостерігаємо їхню значну частку в загальній структурі доходів бюджету.

Таблиця 1

Структура доходів Державного бюджету України за 2016-2019 роки

Показники	2016		2017		2018		2019	
	Σ, млн грн	Частка %	Σ, млн грн	Частка %	Σ, млн грн	Частка %	Σ, млн грн	Частка %
Податкові надходження	503879,4	81.76	627153,7	79.06	753815,6	81.22	799776,0	80,12
Неподаткові надходження	103635,2	16.82	128402,3	16.19	164676,5	17.74	186684,0	18,70
Доходи від операцій з капіталом	191,5	0.03	286,9	0.04	657,5	0.07	183	0,02
Офіційні трансферти	4171,6	0.68	5967,7	0.75	7306,3	0.78	8725,0	0,87
Цільові фонди	287,7	0.05	29847,1	3.76	187,5	0.02	1770,8	0,18
Разом	612165,5	100	786657,7	100	926643,4	100	998278,9	100

*Розраховано за джерелом [2].

Щоб розкрити загальну роль податкових надходжень, необхідно розібрати за даними динаміку їх обсягів, а також їхню частку у доходах Державного бюджету України (рис 1).

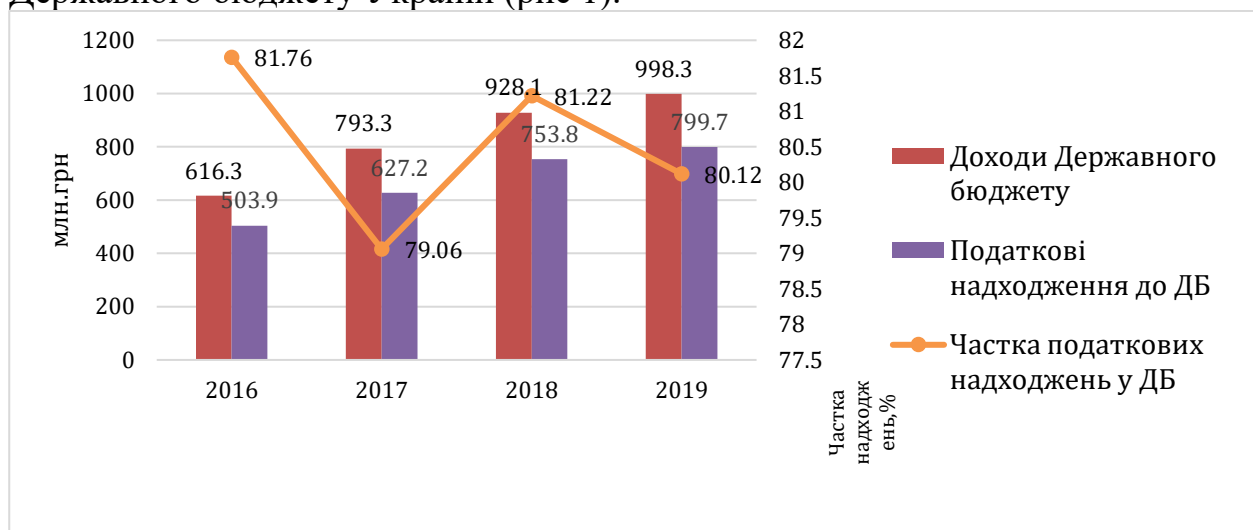

Рис.1 Динаміка податкових надходжень і їх частки у всіх доходах Державного бюджету України за 2016-2019 рр

*Розраховано за джерелом [2].

З рисунку 1 видно, що Державний бюджет України формується у середньому на 80% за допомогою податкових надходжень. Згідно з даними у

2016 році частка податкових надходжень до Державного бюджету України становила 81,76% або ж 503,9 млрд грн. В наступному році частка податкових надходжень зменшилась на 2,7% і склала 627,2 млрд грн., коли вже в 2019 році становила 80,12% (799776,0 млн. грн) в загальній структурі доходів бюджету.

Доцільно зазначити, що у суспільстві спостерігається великий рівень диференціації за доходами населення. Наповнення дохідної частини бюджету повинно йти з різних джерел для більшої стабілізації, рівноваги економічної системи та зменшення ризикованості надходжень. Для цього необхідно приділяти увагу найменш розвинутим статтям, таким як доходи від операцій з капіталом, цільові фонди, збільшення яких дозволить зменшити навантаження та залежність державного бюджету. [4].

Отже, можна зробити висновок, що доходи – важлива складова частина державного бюджету, а податкові надходження посідають важливе місце у бюджетних доходах, так як займають найбільшу частину у її структурі, що у свою чергу впливає на соціально-економічний розвиток держави, а також є одним із інструментів державного регулювання економіки.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року № 2542–III.
2. Державна казначейська служба України URL: <http://www.treasury.gov.ua/>
3. Захаркіна Л.С. Роль і місце податкових надходжень у структурі зведеного бюджету України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 19. С. 124.
4. Зварич О. В. Податкові надходження: методологія прогнозування: монографія. Київ: КНТЕУ. 2016.-445,447 с.
5. Хомутенко В.П. Бюджетна система: навч. посіб. Одеса: Бартенєва, 2014. - 157с.